

Asia: VN/13916/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 ja 8 §:n muuttamisesta

Lausuttavaa aktiiviajan korotusosista luopumista koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausuttavaa liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausuttavaa osittaista työmarkkinatukea koskevista ehdotuksista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muuta lausuttavaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Perhehoitoliitto haluaa tämän esityksen yhteydessä muistuttaa, että toimeksiantosuhteisen perhehoitajan työttömyysturvaan liittyvät käytännöt ja ratkaisut ovat haastavia.

Perhehoitoliitto on tehnyt yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa toimeksiantosuhteisen perhehoitajien työttömyysetuuteen liittyen. Keväällä 2019 tem antoi ohjeistuksen (TEM/537/07.10.02/2019) TE-toimistoille perhehoitajan työttömyysturva-oikeuden työvoimapoliittisista edellytyksistä. Sen mukaan toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa ei perhehoitolain (263/2015) mukaan ole kyse yritystoiminnasta, mutta perhehoitajan tehtävää pidetään työttömyysturvajärjestelmässä joko työllistymisenä yrittäjänä tai työllistymisenä omassa työssä. Työttömyysturvalainsäädännön perusteella yrittäjänä pidetään muun muassa henkilöä, joka tekee ansiotyötä, mutta ei ole työ- tai virkasuhteessa. Jos siis perhehoitajan tarkoitus on

tulonansainta (esim. ikäihmisiä hoitava perhehoitaja), hän on työttömyysturvajärjestelmässä yrittäjä. Perhehoitajan voidaan katsoa työllistyvän omassa työssä, mikäli hän toimii perhehoitajana ilman ansaintatarkoitusta (esim. perhehoitaja, jolle on sijoitettu lapsia lastensuojelulain nojalla).

Perhehoitoliitto ehdottaa, että toimeksiantosuhteisen perhehoitajan työttömyysturvaa koskevat käsitteet määritellään ja että ne olisivat yhdenmukaiset läpi koko työttömyysturvainsäädännön perhehoitajan tehtävän erityispiirteet sekä perhehoidon eri muotojen erityispiirteet (aikuisten perhehoito, lastensuojelun perhehoito, jne.) huomioiden. Esimerkiksi perhehoitajalle maksettavat kustannusten korvaukset merkitään tulorekisteriin ja ne ovat veronalaista tuloa, mutta tosiasiaassa tulo ei ole perhehoitajan käytettävissä, koska se on tarkoitettu hoidettavan kulujen kattamiseen.

Toimeksiantosuhteisten perhehoitajien työttömyysturvan ja sosiaalietuuksien tarkastelussa tulisi myös käyttää enemmän tarveharkintaa. Perhehoitaja saattaa työskennellä perhehoitajuutensa ohella palkkatyössä, mutta osa perhehoitajien toimeentulosta koostuu pelkästään perhehoidon palkkioista. Perhehoidon äkillinen päättyminen saattaa päätoimisen perhehoitajan usein taloudellisesti tiukkaan tilanteeseen, sillä perhehoitajan tehtävä ei kerrytä työssäoloa eikä perhehoitaja ole siten oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan.

Esityksessä esitetään työmarkkinatuen suuruutta arvioitaessa seuraavaa:

"Hakijan vanhempien, joiden taloudessa hän asuu, tuloina ei otettaisi huomioon omaishoidon tuesta annettua laissa tarkoitettua omaishoitajan hoitopalkkiota. Osittaista työmarkkinatukea saavien henkilöiden vanhemmista arviolta 300 henkilöä on saanut omaishoitajan palkkiota. Omaishoitajana toimivan vanhemman hoitopalkkiota ei huomioitaisi riippumatta siitä, asuuko hoidettava henkilö samassa taloudessa tai muussa taloudessa taikka siitä, onko hoidettava henkilö osittaista työmarkkinatukea hakeva henkilö. Osittaiseen työmarkkinatukeen esitetty määrän muutos alentaisi tuen tasoa, mikä heikentäisi vanhempiensa taloudessa asuvan henkilön työttömyysajan perusturvan määrää. Kuitenkin, vaikka vanhempien tulot ylittäisivätkin säädetyn tulorajan, jatkossakin työmarkkinatuki maksettaisiin täysimääräisenä, jos hakija kykenee luotettavasti osoittamaan, etteivät vanhemmat tosiasiallisesti häntä taloudellisesti tue. Osittaisen työmarkkinatuen määrän alentaminen voisi kannustaa henkilöä muuttamaan pois vanhempiensa taloudesta, jolloin henkilölle voi edellytysten täytyessä muodostua oikeus täysimääräiseen työmarkkinatukeen ja yleiseen asumistukeen. Ottaen huomioon, että osittaisen työmarkkinatuen saaja on tyypillisesti alle 30-vuotias ja että osittaisen työmarkkinatuen saajista lähes puolella maksupäiväkertymä on ollut vuonna 2023 korkeintaan sata päivää, muuttamiseen pois vanhempien taloudesta voidaan arvioida olevan muitakin elämäntilanteeseen liittyviä syitä. Tämän ilmiön laajuutta ei pystytä tarkemmin arvioimaan."

Perhehoitoliitto ehdottaa, että perhehoidon palkkioon sovelletaan edellä mainittua käytäntöä silloin kun perhehoitoa ei tehdä ansaintatarkoituksessa.

Lehtiharju Merja
Perhehoitoliitto

Haveri Minni
Perhehoitoliitto